



# **NORTH SWEDEN EUROPEAN OFFICE**

## **VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2005 och VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅR 2006**

**Godkänd av North Swedens ägarråd 19 december 2005**

## Innehållsförteckning

Innehållsförteckning .....	2
Sammanfattning .....	3
1. Introduktion.....	5
2. Bakgrund.....	5
2.1 Historik .....	5
2.2 Organisation.....	5
2.3 Mål .....	6
3. Regionen och EU .....	7
4. Verksamhetsberättelse för år 2005 och Verksamhetsplan för år 2006 .....	9
<b>4.1 Regionalpolitik</b> .....	9
<b>4.2 Nordlig Dimension och Barentssamarbete</b> .....	14
<b>4.3 Infrastruktur (transport, energi)</b> .....	16
<b>4.4 Näringslivsutveckling</b> .....	20
<b>4.5 Forskning &amp; Utveckling</b> .....	21
<b>4.6 Övrigt</b> .....	23

## **Sammanfattning**

Under 2005 har EU tagit krafttag kring en reviderad Lissabonstrategi samt strategiska riktlinjer för sammanhållning. Detta har följts upp med konkreta handlingsplaner och program. Engagemanget i regionen för att påverka EU:s politik samt att öka regionens förmåga att delta i EU:s program ökar successivt. Dock gör avsaknaden av konkreta regionala strategier, inom många områden, det svårt för regionens aktörer att påverka och diskutera innehållet i vertikala segment av EU:s policys. Exempelvis utgör avsaknaden av en IT-strategi respektive en innovationsstrategi för regionen det svårt att föra en dialog och påverka EU:s strategier på dessa områden.

## **Regionalpolitik**

Regionernas roll i Lissabonstrategin samt hur sammanhållningspolitiken kan bidra till denna är ett fokuserat område för att skapa bättre synergier mellan olika satsningar från EU. Diskussionerna har tyvärr överskuggats av en budgetuppgörelse för perioden 2007-2013 som medlemsländerna i skrivande stund inte kommit överens om.

North Sweden har under året fortsatt argumenterat för att vår region hör hemma i konvergensmålet. För att ytterligare belysa våra speciella villkor har en Gleshetsstudie tagits fram av Nordregio tillsammans med Norra Sverige, Norra och Östra Finland samt Näringsdepartementet. Denna kommer att användas för att understryka våra argument samt att sätta press på kommissionen att själv göra en fördjupad studie på samma sätt som de gjort för till exempel berg och öar.

## **Nordlig dimension och Barentssamarbete**

North Sweden har under året tagit fram en rapport om EU:s nya grannskapspolicy för länder utanför EU samt de nya finansiella instrument som föreslås. Under Finlands ordförandeskap hösten 2006 finns en bra möjlighet att skapa god synlighet för Norra Europa på Brysselarenan.

## **Infrastruktur**

Bra transportförbindelser är viktiga för vår region och speciellt vår industri. För att betona och belysa detta har North Sweden varit engagerad i att framförallt få till stånd bra förbindelser i öst-västlig riktning. En sådan förbindelse är Barents Link. En mängd aktiviteter har skapat god förståelse för Barents Link hos kommissionen. Det är viktigt att regionens aktörer även aktivt driver dessa frågor i Stockholm för att slutligen få acceptans i Bryssel.

Oljepriserna stiger liksom kostnaden för el. Bland annat detta leder till att energipolitiken blir alltmer viktig för Europa. Vår industri är stor konsument av energi och regionen har även intressant forskning inom området. North Sweden avser att fortsätta det påbörjade arbetet med en samverkan inom regionen för att påverka den framtida energipolitiken i EU och att bättre nyttja de möjligheter som finns idag.

### **Näringslivsutveckling**

Utvecklingen av näringslivet är nära kopplat till satsningar inom andra områden som till exempel infrastruktur, regional politik samt forskning och utveckling. Ett av de största problemen för Europa och Sverige och även vår region är att uppnå en ökad kommersialisering av forskningsresultat. North Sweden kommer att bevaka EU:s policys, direktiv och handlingsplaner som har långsiktig inverkan på tillväxten i det regionala näringslivet. North Sweden kommer även aktivt att medverka till att det regionala tillväxtarbetet får en europeisk dimension.

### **Forskning och Utveckling**

Forskning och utveckling betraktas som en av de enskilt viktigaste faktorerna för att uppnå Lissabonmålen. Kommissionen har därför föreslagit en fördubblad budget för det kommande sjunde ramprogrammet (FP7). Det slutliga resultatet är dock även här avhängigt av uppgörelsen om EU:s långtidsbudget för perioden 2007-2013. Den position som regionen utarbetat tillsammans med North Sweden uppfylls i många avseenden i förslaget till FP7. North Sweden kommer dock fortsatt att engagera sig i utformningen av programmet. Nästa steg är att utveckla innehållet i de ”specifika programmen” för varje delområde. Här bör aktörer i regionen med god förståelse om respektive ämne vara aktiva. Regionens förmåga att delta i ramprogrammen kommer att bli ännu viktigare framöver och North Sweden vill medverka till att en sådan byggs upp, bland annat genom att öka synligheten för regionens prioriterade tematiska områden.

## **1. Introduktion**

Detta dokument är en verksamhetsberättelse för år 2005 och verksamhetsplan för år 2006.

## **2. Bakgrund**

### *2.1 Historik*

Verksamhetens första projektperiod sträckte sig från den 1 september 1997 till den 31 augusti 2000. Huvudmän var länsstyrelserna, landstingen och kommunerna genom kommunförbunden i Norrbotten och Västerbotten samt Norrlandsfonden.

Efter en utvärdering ombildades North Sweden och huvudmännen antog i mars 2000 en övergripande strategi för verksamheten där huvuduppgifterna koncentreras till tre områden: program- och projektbevakning, kompetens- och strategiutveckling samt intressebevakning. Huvudmannaskaran utökades med respektive läns handelskamrar och Företagarnas Riksorganisation samt Umeå universitet och Luleå tekniska universitet. Den andra projektperioden sträckte sig från 1 september 2000 till 31 december 2003.

En andra utvärdering genomfördes av Eurofutures och avrapporterades i februari 2003. Med denna som underlag framtoogs ett programförslag för åren 2004 till 2008. Med utvärderingen som utgångspunkt har ägarrådet fastlagt ett dokument med titeln Mål, arbetsätt och organisation 2004-2008. I detta dokument förtydligas att målet med verksamheten är att bidra till att skapa goda förutsättningar för att driva verksamhet i Norrbotten och Västerbotten. Verksamhet avser i detta sammanhang ett brett spektrum av aktiviteter inom företagande, akademi och offentlig verksamhet. North Sweden skall vara en viktig kugge i de två länens utvecklingsarbete, inom de ramar som uppställts av huvudmännen. North Sweden skall påverka och driva frågor på Europaarenan som förbättrar förutsättningar för verksamheter i regionen. I uppdraget ligger också att öka förståelsen för regionens problem och möjligheter i Bryssel och Stockholm. För att kunna bidra till goda verksamhetsförutsättningar måste Norrbotten och Västerbotten vara en aktiv och kompetent region i Europasamarbetet. Med andra ord måste även huvudmannorganisationerna och deras företrädare bli allt aktivare på den europeiska arenan. North Sweden som organisation skall bidra till detta. Programförslaget finns i sin helhet på webbplatsen för North Sweden [www.northsweden.org](http://www.northsweden.org).

### *2.2 Organisation*

Huvudmän för North Sweden är länsstyrelserna, landstingen, kommunerna (via kommunförbunden), handelskamrarna och Företagarnas riksorganisation i Västerbotten och Norrbotten samt Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Norrlandsfonden. Organisationen sammankallar ett ägarråd varje år, där samtliga huvudmän är representerade.

Verksamheten leds av en styrelse med åtta ledamöter, dessa har under år 2005 varit:

Lars-Olov Söderström, Norrlandsfonden, Ordförande  
Torbjörn Halvardsson, Företagarna i Västerbotten, representerar Företagarna  
Jonas Lundström, Norrbottens Handelskammare, representerar handelskamrarna

Sabine Mayer, Umeå Kommun, representerar kommunförbundet i Västerbotten  
Helene Röckner, Piteå Kommun, representerar kommunförbundet i Norrbotten  
Ulf Edlund, Umeå universitet, representerar även Luleå tekniska universitet  
Kurt-Åke Hammarstedt, Norrbottens läns landsting, representerar landstingen  
Staffan Borg, Länsstyrelsen i Norrbottens län, representerar länsstyrelserna

Ägarråd hölls 19 december, 2005.

Styrelsemöten har under 2005 hållits 16 mars, 14 juni, 6 oktober, 22 november och 19 december.

North Sweden består av ett kontor i Bryssel med två anställda samt hemmakontor i Norrbotten och Västerbotten med vardera en anställd. Administrativt är verksamheten en del av Norrlandsfonden.

Styrelsen sammansättning ses över under år 2006. För detta ändamål bör en valberedning utses vid ägarrådet 19 december 2005, tillsvidare fortsätter sittande styrelse med undantag för Sabine Mayer som börjar arbeta vid kontoret i Luleå.

Lars-Olov Söderström, Norrlandsfonden, Ordförande  
Torbjörn Halvardsson, Företagarna i Västerbotten, representerar Företagarna  
Jonas Lundström, Norrbottens Handelskammare, representerar handelskamrarna  
Helene Röckner, Piteå Kommun, representerar kommunförbundet i Norrbotten  
Ulf Edlund, Umeå universitet, representerar även Luleå tekniska universitet  
Kurt-Åke Hammarstedt, Norrbottens läns landsting, representerar landstingen  
Staffan Borg, Länsstyrelsen i Norrbottens län, representerar länsstyrelserna

Under 2005 har North Sweden haft följande personal:

Nils-Olof Forsgren, Direktör,  
Maria Larsson, Kontorschef, Bryssel  
Jeanette Nilsson, Kontorschef, Luleå (t o m 9 oktober 2005)  
Mats Falck, Kontorschef, Umeå

Fyra praktikanter har varit verksamma vid kontoren.

Under 2006 har North Sweden följande personal, med huvudsakliga bevakningsområden inom parentes:

Nils-Olof Forsgren, Direktör, (rekrytering pågår för ny direktör) (Forskning & Utveckling, Regionalpolitik, Näringslivsutveckling)  
Maria Larsson, Kontorschef, Bryssel (Regionalpolitik, Energi)  
Sabine Mayer, Kontorschef, Luleå (Transport, Regionalpolitik, Nordlig Dimension & Barentssamarbete)  
Mats Falck, Kontorschef, Umeå (Näringslivsutveckling, Forskning & Utveckling, Statsstöd, Miljö)

Ett antal praktikanter kommer att vara verksamma vid kontoren 2006.

### 2.3 Mål

North Sweden skall tillsammans med regionens företag, akademi och offentlig verksamhet skapa förutsättningar för att dessa skall kunna verka framgångsrikt på EU-arenan.

### 3. Regionen och EU

Vår region har en extremt gles befolkning ur ett europaperspektiv varför regionen är klassad som ett mål 1-område under pågående strukturfondsperiod. Detta trots att regionen har en BNP per capita som överstiger 75 procent av EU:s genomsnitt.

EU:s syfte med strukturfondsmedel inom mål 1 är att främja utvecklingen och öka konkurrenskraften i regioner som släpar efter i utvecklingen. Förutom att skapa nytta i vår region skall medlen även bidra till ett europeiskt mervärde. Det är därför viktigt att regionen kan visa upp framgångsrika projekt i Bryssel och på europiska konferenser. Det bör betonas att mål 1 status är ett temporärt tillstånd i ett EU perspektiv, vilket innebär att då regionen får en bättre utveckling så minskar stödet från EU. Vår region kommer dock alltid att brottas med de permanenta strukturella handikapp som extrem gleshet och perifert läge innebär. För att belysa och konkretisera vad detta innebär har under året ett arbete tillsammans med Nordregio pågått för att ta fram en Gleshetsstudie (se avsnittet regionalpolitik).

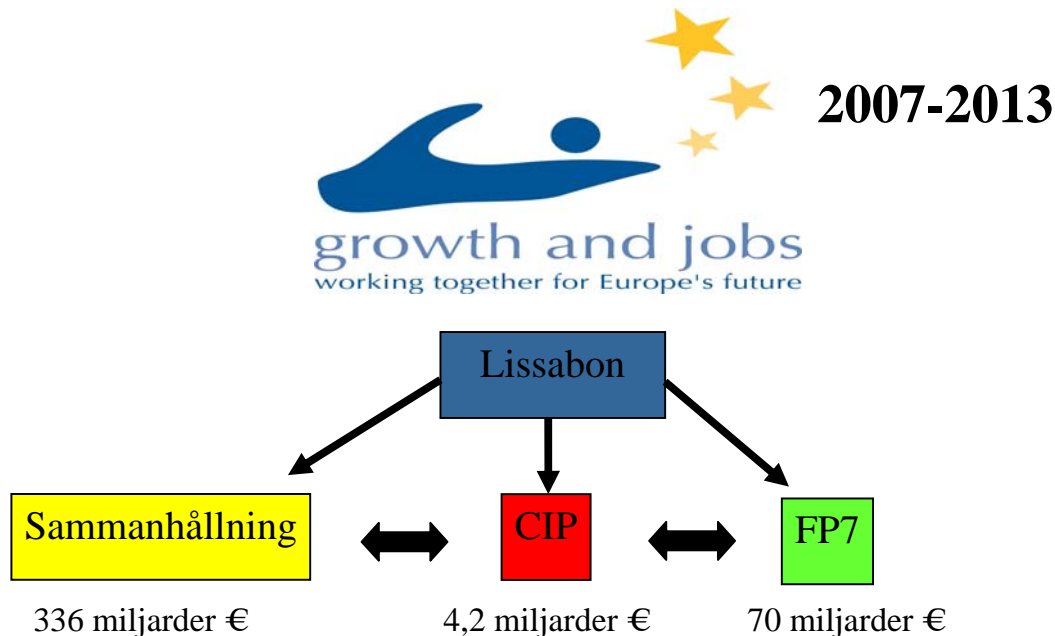
För att skapa ytterligare tyngd åt argumenten för regionens villkor deltar regionens aktörer aktivt i Europaforum Norra Sverige som är ett partnerskap bestående av lokalt och regionalt verksamma politiker i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Målet med Europaforum är att skapa en arena för att diskutera och positionera sig i viktiga gemensamma framtidsfrågor samt öka det lokala och regionala inflytandet i EU:s beslutsprocess. Den löpande bevakningen sköts av, från respektive län, utsedda rapportörer. Huvudområdet är bevakning av och påverkan på EU:s framtida sammanhållningspolitik. Dessutom bevakar Europaforum även områdena statsstöd, den nordliga dimensionen, landsbygdsutveckling, stadspolitik, FoU- och innovationsfrågor samt kommunikationer.

Målet med Lissabonstrategin, som fastställdes av Europiska rådet år 2000, är att EU skall "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning". Detta kompletterades ett år senare vid rådsmötet i Göteborg till att även omfatta en hållbar utveckling. Tyvärr har tillväxten i EU varit låg sedan dess. En översyn av Lissabon gjordes under 2005 och kommissionen har lagt fram en reviderad Lissabonstrategi med fokus på tre huvudområden:

- stimulera kunskap och innovationer för tillväxt,
- göra Europa mer attraktivt att investera och arbeta i,
- skapa fler och bättre jobb.

Parallellt med detta arbete har kommissionen under 2005 tagit fram europeiska strategiska riktlinjer för sammanhållning. Riktlinjerna pekar ut övergripande prioriteringar som tydligt reflekterar Lissabon. Dessa riktlinjer är ett stöd för medlemsstaterna att tillämpa strukturfondsförordningarna och ett förtydligande av målen för sammanhållning.

Kommissionens tillväxtsatsningar reflekteras även i deras förslag till långtidsbudget för perioden 2007-2013. I nedanstående figur visas exempel på föreslagna program för att öka tillväxten:



Sammanhållningspolitiken föreslås en budget på 336 miljarder € och är den största budgetposten förutom jordbruket. Ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (CIP) är avsett att få fart på småföretagandet samt sprida användningen av IT-baserade tjänster. Sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling (FP7) föreslås en fördubblad budget mot tidigare. Förhandlingarna om det finansiella perspektivet är ännu inte avslutade och signalerna indikerar att kommissionens budgetförslag får bantas något, men trenden är tydlig med fokus på åtgärder som skall öka tillväxten. Vad ovanstående figur även illustrerar är att kommissionen prioriterar starka synergier mellan de olika programmen för att åstadkomma största möjliga effekt.

För att strategier på EU nivå skall få någon effekt är det viktigt att medlemsländerna upprättar handlingsprogram och genomför dessa. Sverige har till exempel tagit fram ett nationellt handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för att uppnå Lissabonmålen. För regional utveckling arbetar Sverige med en nationell strategi för hållbar regional utveckling, vilken beräknas vara klar under våren 2006.

En tydlig europeisk dimension bör gå som en röd tråd genom de regionala tillväxtstrategierna, den nationella strategin och den europeiska strategin. Följaktligen bör detta speciellt uppmärksammas i arbetet med regionala utvecklingsprogram (RUP), vilket syftar till att tydliggöra strategiska prioriteringar för regionen, och operativa program som till exempel regionala tillväxtprogram (RTP) där insatserna konkretiseras. Se även avsnitt 4.4 Näringslivsutveckling.



I sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att North Sweden tar sin utgångspunkt i utvecklingen på EU-arenan och att viktiga strategiska frågor för regionen skall ses ur ett EU-perspektiv. Då regionala och nationella satsningar kan kompletteras med de möjligheter som EU ger erhålls maximal hävstång i utvecklingen av regionen. Det blir också naturligare för regionens aktörer att integrera EU frågor i sitt vardagliga arbete.

### **Verksamhetsplaner för år 2006**

Engagemanget i regionen för att påverka EU:s politik samt att öka regionens förmåga att delta i EU:s program ökar successivt. Dock gör avsaknaden av konkreta regionala strategier, inom många områden, det svårt för regionens aktörer att påverka och diskutera innehållet i vertikala segment av EU:s policys. Exempelvis utgör avsaknaden av en IT-strategi respektive en innovationsstrategi för regionen det svårt att föra en dialog och påverka EU:s strategier på dessa områden.

- North Sweden avser att ta initiativ till ett rundabordsamtal med aktörer i regionen, vilka arbetar med internationella frågor, för att diskutera hur regionens strategiarbete kan få en tydligare europisk dimension.

### **4. Verksamhetsberättelse för år 2005 och Verksamhetsplan för år 2006**

För att göra detta dokument mer överskådligt presenteras North Swedens arbetsområden i separata kapitel.

- Regionalpolitik
- Nordliga Dimensionen och Barentssamarbetet
- Infrastruktur
- Näringslivsutveckling
- Forskning & Utveckling
- Övrigt

Under varje arbetsområde presenteras bakgrund, berättelse för år 2005 och planer för år 2006.

#### ***4.1 Regionalpolitik***

##### **Bakgrund**

Den tredje sammanhållningsrapporten innehöll huvudprinciperna för reformen av unionens regional- och sammanhållningspolitik för perioden 2007-2013. Kommissionen följde i juli 2004 upp dessa principer med de lagförslag som fortfarande förhandlas i rådet och Europaparlamentet. Dessa lagförslag har under 2005 diskuteras mot bakgrund av de mer

övergripande förhandlingarna om inriktningen av och prioriteringar i EU:s långtidsbudget för perioden 2007-2013. Resultatet av dessa förhandlingar är avgörande för hur budgetutgifterna skall fördelas och hur strukturfondsområdena slutligen kommer att bli. Bakgrunden till förslaget om långtidsbudget är synnerligen komplex och baserades på politiska överväganden från Nice-överenskommelsen. Kommissionens förslag innebar, mot bakgrund av att unionen utvidgats med 10 nya medlemsstater, att budgetomslutningen skulle ökas i absoluta tal. Resultatet av förhandlingarna blir en kompromiss mellan medlemsstaterna och institutionerna.

Europaparlamentet visade i sina diskussioner ett brett stöd för kommissionens förslag. Parlamentet har också gjort en grundlig analys av förslaget till budgetplan för perioden 2007-2013 med syfte att definiera sina politiska prioriteringar för den kommande budgetperioden.

Regionkommitténs och Europeiska sociala och ekonomiska kommitténs yttranden har också varit mycket positiva till kommissionens förslag till reform, särskilt avseende att bibehålla strukturpolitiken på EU-nivå. Kommittéerna har också välkomnat den ökade överensstämmelsen mellan Lissabonstrategin och sammanhållningspolitiken.

Europeiska rådets vårmöte 2005 ledde till flera viktiga rekommendationer om en nystart för Lissabonstrategins tillväxt- och sysselsättningsagenda. Detta banade också väg för EU:s sammanhållningspolitik som fick bekräftelse på hög nivå att den är ett viktigt verktyg för att uppnå Lissabonmålen. Europeiska rådet drog också slutsatsen att medlemsstaterna på grundval av riktlinjer på gemenskapsnivå och i samråd med regionala och nationella partner bör upprätta nationella reformprogram om tillväxt och sysselsättning.

Kommissionen har nu föreslagit strategiska riktlinjer som, efter beslut av rådet och yttrande från Europaparlamentet skall ligga till grund för medlemsstaternas arbete. De strategiska riktlinjerna har som utgångspunkt förslagen till förordningar för långtidsbudgeten 2007-2013.

Syftet med riktlinjerna är flerfald. De nationella strategiska referensramarna är avsedda att definiera tydliga prioriteringar för medlemsstaterna och regionerna. Dessutom skall de stärka samverkan mellan sammanhållningspolitiken och Lissabonstrategin.

Reformen av den europeiska sammanhållningspolitiken berör även utformningen och inriktningen av Interreg-programmen. Interreg har varit ett gemenskapsinitiativ men skall nu bli ett eget mål, det byter också namn till territoriell sammanhållning.

## **Berättelse för år 2005**

North Sweden har tillsammans med regionens aktörer under året aktivt drivit regionalpolitiska frågor för att påverka utfallet av förhandlingarna om EU:s långtidsbudget och utformningen av strukturförfordningarna.

Förhandlingarna om strukturfondsförordningarna har gått in i en ny fas och är nära kopplade till förhandlingarna om det finansiella perspektivet. North Sweden har i samarbete med finska regionkontor och inom ramen för Europa Forum Norra Sveriges verksamhet drivit frågan om nödvändigheten för fortsatt ”mål 1” status (vilket i kommande regleringsperiod benämns konvergensstatus) för norra Sverige. Kommissionen föreslår att hela Sverige skall få status som region där målet för ökad konkurrenskraft och sysselsättning (motsvarande nuvarande mål 2) tillämpas och Sverige har inte officiellt motsatt sig det förslaget. Stor vikt har under året lagts vid att informera övriga aktörer i förhandlingarna.

En rapport som går under benämningen ”Gleshetsstudien” tas fram av Nordregio på uppdrag av Näringsdepartementet, de fyra nordliga länen i Sverige samt norra och östra Finland. Den första presentationen av studien genomfördes vid ett mycket välbesökt seminarium i Bryssel 3 maj. Flera politiker från regionen deltog och därmed fick seminariedeltagarna också möjlighet att diskutera frågorna direkt. Den primära målgruppen var de tjänstemän från EU:s övriga medlemsstater som förhandlar om utformningen av strukturfondsförordningen. I stort sett alla medlemsstater var representerade vid seminariet, dessutom deltog generaldirektören vid kommissionens DG för regionalpolitik och ett stort antal tjänstemän. Arbetet med att färdigställa och lansera resultaten av ”Gleshetsstudien” har även varit en viktig del i samarbetet med Näringsdepartementets företrädare och andra tjänstemän inom regeringskansliet.

Presentationen av ”Gleshetsstudien” för medlemsstaterna följdes också upp med en presentation i Europaparlamentet för parlamentariker och tjänstemän.

Parallellt fortgår arbetet om sammanhållningspolitik och Lissabonprocessen. EU kommissionens ordförande och kommissionären för regionalpolitik bjöd in alla regioner till en stor konferens den 3 mars på temat ”Regionernas roll i Lissabonprocessen”. Mer än 600 delegater från hela EU deltog. I debatten förde regionen med hjälp av North Sweden upp frågan om villkoren för de nordliga länen, situationen med permanenta handikapp och behovet av att tillhöra konvergensmålet.

Den Europeiska strategin liksom den nationella strategin och arbetet i regionerna är delar av den helhet som kommer att bli de framtida villkoren för regionerna. Näringsdepartementet har därför kallat till regionkonferenser. I november arrangerades en konferens för de fyra nordligaste länen. Europaforum Norra Sverige agerar tillsammans men utan att för den skull begränsa andra aktörer i regionen. ”Gleshetsstudien” som tydliggör hur olika faktorer samverkar och förstärker nackdelar för regionen, kommer att vara användbara även i dessa sammanhang. North Sweden har varit instrumentell i processen som leder till regionens ställningstaganden i arbetet med den nationella strategin.

I samband med reformen av Interreg har kommissionen föreslagit att flytta ansvaret för program som sträcker sig över externa gränser (ENPI) från DG Regionalpolitik till DG Externa relationer. Det förslaget innebär i korthet att Sverige inte skulle kunna fortsätta som fullvärdig partner i Kolarctic eftersom vi inte har någon extern gräns mot Ryssland. I samarbete med Näringsdepartementet och UD har North Sweden drivit frågan för att få en

konstruktiv lösning. Då kommunalråd från Norrbotten besökte Bryssel 27-30 april uppvaktade man också ansvarig chef vid DG Externa relationer.

En annan viktig aspekt på Interreg är att under förhandlingarna om det finansiella perspektivet så har finansiering av Transnationella program minskat dramatiskt. Denna utveckling riskerar att resultera i avsevärt minskade resurser för Östersjöprogrammet och Norra Periferin. Även i dessa frågor har North Sweden ett gott samarbete med Näringsdepartementet.

### **Regionala statliga stöd**

EU:s generella målsättning är att uppnå mindre och bättre riktade statsstöd samtidigt som sammanhållningsmål och konkurrensneutralitet bevaras. I princip är statsstöd generellt förbjudet men undantag görs för bland annat vissa typer av regionala stöd. Det är i sammanhanget viktigt att komma ihåg att EU i princip inte betalar regionalstöd<sup>1</sup>, det gör medlemsstaterna men under EU:s regelverk. Statligt stöd för regionala ändamål avser att främja utvecklingen i mindre gynnade regioner i huvudsak genom att stödja nyinvesteringar eller i undantagsfall genom att bevilja driftsstöd. En rad faktorer har lett till att Kommissionen nu ser över riktlinjerna för regionalstöd. Speciellt kan nämnas att nuvarande statsstödskartor upphör att gälla 31 december 2006, att det funnits problem med att definiera geografisk och befolkningsmässig täckning för stöden och samtidigt öka flexibiliteten för medlemsstaterna, att tydliggöra sambandet mellan regionalstöd och reformen av den framtida regionalpolitiken samt det finansiella perspektivet för åren 2007 – 2013.

Kommissionen föreslår möjligheten att godkänna driftsstöd (vid sidan av transportstöd) för att framförallt tackla avfolkningsproblem i de extremt glesbefolkade regionerna (under 8 invånare/km<sup>2</sup> på NUTS II-nivå<sup>2</sup>). Andra förslag som sammanfaller med våra intressen är införande av ett företagsstöd för att underlätta start av företag i regioner berättigade till stöd under artikel 87.3 (a) och (c) samt höjda tröskelvärden för stöd av mindre betydelse (de minimis).

North Sweden har under året nära följt översynen av regelverket för regionala statliga stöd. Positioner har tagits fram gällande till exempel handlingsplanen för statliga stöd och statliga stöd till de glesbefolkade regionerna. Främst har dessa frågor drivits genom Europaforum Norra Sverige. Bland annat har regionens positioner vid ett antal tillfällen kommunicerats med både kommissionen och nationell svensk nivå. Via svenska europaparlamentariker har regionens synpunkter framförts som lagda ändringsförslag till parlamentets egeninitiativsyttande. I april föredrog också North Sweden regionens position vid ett seminarium arrangerat av Regionkommittén och CPMR i Oviedo, Spanien.

North Sweden har under året diskuterat frågan med näringslivsorganisationerna och bidragit till ökad kunskap inom området, till exempel genom information till Norrbottens näringslivschefer vid en träff under oktober arrangerad av Kommunförbundet Norrbotten.

---

<sup>1</sup> Till exempel medfinansieras idag företagsstöd med strukturfondsmedel.

<sup>2</sup> För norra Sveriges del innebär detta Norrbotten och Västerbotten samt Västernorrland och Jämtland.

## **Verksamhetsplaner för år 2006**

### **Strukturfondsförhandlingarna**

Målsättning är att regionen skall komma att tillhöra konvergensmålet (framtida mål 1).

Resultatet av förhandlingarna om EU:s långtidsbudget under det brittiska ordförandeskapet påverkar North Swedens verksamhet för 2006. Beslut om långtidsbudgeten är avgörande också för att förhandlingarna om övriga lagförslag skall kunna avslutas. Det finns två scenarier. Det första är att britterna lyckas åstadkomma en kompromiss och få till stånd ett beslut vid årets sista toppmöte. Verksamheten kommer då att inriktas på genomförande av resultaten. Det andra scenariot är att förhandlingarna tas över av Österrike efter årsskiftet. Det första tillfälle som erbjuds för ett beslut blir då i mars 2006. Kan man komma fram till ett beslut vid det tillfället finns fortfarande möjligheter att hinna få efterföljande lagstiftning på plats så att budgeten kan gälla från den första januari 2007. Dröjer beslutet blir det stora svårigheter framförallt för genomförande av de nya strukturfondsprogrammen. I detta scenario kommer North Sweden att fortsatt aktivt driva att norra Sverige skall klassas som område med konvergensmålstatus.

Den tidigare nämnda "Gleshetsstudien" skall lanseras och presenteras i strategiska sammanhang. Positionspapper med argument från Nordregios studie skall användas och kommuniceras via politiker och makthavare i regionen. "Gleshetsstudien" är ett verktyg i argumentationen för konvergensmålstatus men också användbar i arbetet med den nationella strategin.

En konferens/session inom ramen för Europa Forum Norra Sverige tidigt under våren kommer att kunna ge bra diskussioner och positioner i det fortsatta arbetet med den nationella respektive den Europeiska strategin. Goda relationer och bra informationsutbyte med Näringsdepartementet är viktigt för att stärka vår och Sveriges position.

### **Interreg**

Finansieringen av Transnationella program avgörs i beslutet om EU:s långtidsbudget. I samarbete med Näringsdepartementet eftersträvas ökade resurser för Östersjöprogrammet och Norra Periferin.

Avseende program över EU:s externa gränser är målsättning att de initiativ som skall stärka det yttre samarbetet med Ryssland skall fungera väl i den nya programperioden. Problemställningen kvarstår och samarbete med Näringsdepartementet och UD för att påverka DG Externa relationer fortsätter och intensifieras.

### **Stadsstöd**

North Sweden avser att bevaka och påverka pågående översyn av reglerna för regionalstöd, speciellt de extremt glesbefolkade regionernas möjlighet till driftstöd utöver transportstöd och eventuellt permanenta status som artikel 87.3 (a)-regioner i EG-fördraget. Argumentet

för det senare är framför allt att de extremt glesbefolkade regionerna lider av strukturella handikapp av permanent art.

Se även kapitel 4.5 Forskning & Utveckling.

## ***4.2 Nordlig Dimension och Barentssamarbete***

### **Bakgrund**

Norrbotten och Västerbotten har historiskt sett en lång tradition av öst-västligt samarbete inom Barentsregionen. Sedan 1993 har samarbetet formaliserats inom ramen för Barents Euro Arctic Council och Barents Regionråd där den regionala nivån har fått en betydande roll.

Barentsregionen som en del av en utvidgad Östersjöregion anses ha stor potential för en framtida positiv ekonomisk utveckling. Ett annat motiv för engagemang i regionen är närheten till de miljö och kärnsäkerhetsproblem som råder på Kolahalvön.

Verksamheten inom Barentssamarbetet i regionen har varit omfattande inom de flesta samhällsområden och involverat en mängd aktörer såsom länsstyrelserna, landstingen, kommunförbunden, näringslivet, universiteten och frivilligorganisationer.

Nordlig Dimension är EU:s policy för Norra Europa. Initiativet kom 1997 från den finske statsministern Paavo Lipponen med syfte att öka intresset för de nordligaste delarna av Europa. Initiativet uppmärksammades av Kommissionen som antog en EU-policy för Norra Europa. Ett antal handlingsplaner har presenterades sedan dess. Fokus är på områden som; miljö, kärnsäkerhet, åtgärder mot organiserad brottslighet, Kaliningrad, energi, folkhälsa, IT, kommunikationer och gränspassager, forskning, regionalt samarbete, handel och investeringssamarbete samt andra områden såsom kultur, utbildning och ungdomssamarbete.

Nordlig Dimension tilldelades inte någon egen budgetlinje från EU, istället skall en ökad samordning av befintliga finansieringskällor som Interreg, TACIS och Phare uppnås. Det har visat sig vara svårt, projektverksamhet har uteblivit och Nordlig Dimension har ofta kritiserats för avsaknad av konkret innehåll.

När EU15 blev EU25 den 1 maj 2004 förändrades de externa gränserna för EU. EU fick nya grannar och kom samtidigt närmare gamla i och med utvidgningen. Kommissionen ser därför över de policys och finansiella instrument som idag finns mellan EU och dess grannländer. Under våren 2004 lanserade kommissionen en strategi för ett nytt initiativ "European Neighbourhood Policy" (ENP). Initiativet syftar till att främja samarbetet mellan EU och dess grannar. Tanken är att ta fram handlingsplaner tillsammans med dessa grannländer där man kommer överens om ett antal prioriteringar för att föra dessa länder närmare EU. Exempel på områden är inre marknaden, energi, transport, informationssamhället och forskning och utveckling. Dessa handlingsplaner tillsammans med en översyn av bilaterala avtal till nya "European Neighbourhood Agreements" utgör färdriktningen för de närmaste tre till fem åren. För vår region är speciellt samarbetet med

nordvästra Ryssland av intresse. Eftersom Ryssland är viktig för EU med dess 10 000 km långa gemensamma gräns, så har EU och Ryssland beslutat att utveckla det strategiska partnerskapet.

### **Berättelse för år 2005**

De befintliga finansiella instrumenten exempelvis Tacis, Phare och Meda som finns för samarbete med EU:s grannländer kommer från och med 2007 att ersättas av "European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). ENPI inkluderar även Ryssland. North Sweden har följt utvecklingen och en praktikantrappport "Policys och instrument på EU-nivå aktuella för Barentssamarbetet" av Helena Gidlöf har avslutats under året.

North Sweden har presenterat EU:s olika initiativ för tillväxt vid ett näringslivsseminarium arrangerat av Barents Road i Fauske i Norge den 16 juni 2005.

North Sweden har följt upp diskussionen om framtida utformning av ett Östersjöcentrum placerat på Gotland; genom att besvara den remiss som gick ut i ärendet och poängtera att de norra delarna kring Östersjön samt Barentssamarbetet är viktigt i den framtida utformningen. Även behovet av en europeisk dimension på Östersjöcentrum betonades.

Kommunalråden från Norrbotten besökte Bryssel under våren. Ett möte arrangerades på kommissionen för att poängtera vikten för regionen att enkelt kunna samarbeta med nordvästra Ryssland, vilket kan försvåras inom ENPI eftersom Sverige inte har en direkt gräns mot Ryssland (se avsnittet regionalpolitik).

Förändringar i policys (ENP) och finansiella instrument (ENPI) inför 2007 påverkar vår region i Barentsfrågor, vilket beskrivits ovan. Barentsfrågor kommer även tydligt in inom andra politikområden. Därför är det viktigt att visa upp den betydelse Norra Europa har för EU och hur inriktningar inom andra politikområden påverkar förutsättningarna för Barentsområdet. North Sweden har därför under året fört in Barentsfrågor inom andra områden. Exempelvis det transportseminarium som arrangerades i Bryssel den 22 juni 2005 (se avsnittet transporter).

### **Verksamhetsplaner för år 2006**

- North Sweden vill medverka till att Norra Europa inte glöms bort inom EU:s politikområden som påverkar detta område. Exempelvis genom att:
  - Bevaka förutsättningar och villkor för samarbete över gräns mot land utanför EU. Där Sverige har landsgräns mot Norge men inte Ryssland. Det är viktigt att EU blir ett stöd för detta samarbete och inte ett hinder.
  - North Sweden avser fortsätta samarbetet med regionkontoren för Norra Norge, Norra Finland och Östra Finland för att diskutera uppföljning på Brysselseminariet "Northern Dimension Works III", vilket arrangerades gemensamt under 2004. Under det finska ordförandeskapet hösten 2006 kommer ett bra tillfälle att sätta

Norra Europa i fokus.

### **4.3 Infrastruktur (transport, energi)**

#### **Transporter**

##### **Bakgrund**

Regionens kommunikationer är synnerligen viktiga för den regionala utvecklingen. Vår region utmärks av ett perifert läge och att de mest välutbyggda kommunikationslederna går i syd-nordlig riktning. På grund av våra basnäringar är transportvolymerna och i synnerhet transportvikten per capita synnerligen hög i vår region, denna storhet används tyvärr inte när man jämför olika transportstråks värde.

Kommunikationsutvecklingen styrs av regionala och nationella transportplaner. EU:s instrument för att länka samman alla medlemsstater med strategiska transportleder är TEN-T (Det Trans Europeiska Nätverket för Transporter). Detta består av vägar, järnvägar, flygplatser, hamnar, vattenvägar och trafikledningssystem. I den reviderade Lissabonagendan är infrastrukturutbyggnad en av nyckelfaktorerna för tillväxt och skapandet av nya jobb.

TEN-T är mycket betydelsefullt för att förbättra den territoriella sammanhållningen och öka konkurrenskraften samt skapa tillväxt i det utvidgade Europa. Det utpekade strategiska nätet TEN-T har cirka hälften av alla gods och passagerarflöden i Europa. Sommaren 2003 presenterades 30 prioriterade projekt där Sverige har med två, den Nordiska triangeln samt Motorways of the Baltic Sea. Sommaren 2004 antog rådet och parlamentet nya riktlinjer och finansieringsregler som gör det lättare att koncentrera resurserna på de prioriterade projekten.

För budgetperioden 2007-2013 begär kommissionen en höjning av medlen till infrastrukturinvesteringar från dagens nivå på ca 700 miljarder € till 20 miljarder €. Medfinansieringsgraden höjs till 30 procent på prioriterade projekt och i exceptionella fall skall gränsinfrastruktur kunna få 50 procent medfinansiering från EU.

Centraleuropa har hög befolkningstäthet och har svårt att bygga bort trafikinfarkten. För att lösa trafiksituationen mer långsiktigt finns det ett intresse från hela unionen att styra trafik till miljövänligare slag samtidigt bör det vara i det gemensamma intresset att trafik kan ta andra alternativa vägar. Dessutom finns det i norra Europa mycket råvaror och ett stort behov av transporter. Dessa argument samt att USA har tagit initiativ till att starta upp trafik mellan Boston och Narvik för vidare transport via transibiriska järnvägen till Kina (NEW-korridoren<sup>3</sup>) är goda utgångspunkter för satsningar på Barents-link och sjömotorvägar.

---

<sup>3</sup> NEW = The Northern East West (N.E.W.) freight corridor



Motorways of the Sea, Baltic Sea, är ett prioriterat projekt av Sverige. Som medlemsstat i EU har Sverige också tillsammans med andra Östersjöländer ansökt om finansiering från EU av en godsflödesstudie i Östersjön. Syftet med projektet är att ta fram alternativ till godstransporter på väg, att öka tillgängligheten till marknaden samt att öka sammanhållningen i unionen. Det kan noteras att fartyg kan anses utgöra del av en infrastruktur och därmed vara berättigade till ersättning för avskrivningskostnader.

Kommissionen har tillsatt en högnivågrupp med företrädare för medlemsstaterna och angränsande länder för att utreda behov av transportkorridorer till och i länder som gränsar till EU. Ordföranden är tidigare kommissionären för transportfrågor Loyola de Palacio. I detta arbete har nu även Norge anslutit sig vilket innebär att norra Europa har fått en betydligt starkare röst. I arbetet har även Sverige lyft fram Barents Link som numer finns med bland de utpekade korridorerna.

### **Berättelse för år 2005**

I synnerhet två frågor har under året stått i fokus för regionens insatser på transportområdet: Barents-link och Motorways of the Sea.

#### **- Barents-link**

I januari utlyste kommissionen en öppen konsultation om förslag till transportkorridorer för EU 25. Landshövdingarna i de båda länen gav North Sweden i uppdrag att samordna en skrivelse till kommissionen tillsammans med industrin i regionen. Den 5 april arrangerade DG transport och energi en konferens där North Sweden presenterade Barents-Link och det transportbehov som kan lösas med denna. Kommissionen visade stort intresse och ytterligare material överlämnades. Högnivågruppen har nu inkluderat NEW korridoren, där Barents-link ingår, som en av de prioriterade korridorerna. Detta kan ses som ett led i att visa betydelsen av vår industri i ett globalt sammanhang och infrastrukturen i regionen som en del av NEW korridoren. Haparandabanan, Norrbottenabanan och även hamnarna har betydelse för EU. Det är viktigt att knyta samman länkarna med ett stort infrastrukturprojekt längs kusten från Haparanda till Stockholm.

Barentsregionråd och Brysselkontoren för norra Sverige, Finland och Norge arrangerade den 22 juni, 2005 ett seminarium i Bryssel om vikten av bra transportförbindelser i Norra Europa och dess kopplingar till EU:s grannar. Barents Link var en av de korridorer som presenterades. De stora företag som medverkade visade vilka utvecklingspotentialer de har och beroendet av satsningar på utveckling av infrastrukturen i området. Tjänstemän vid kommissionen fick därmed en förståelse för hur viktig industrin i norr också är för Centraleuropas industri och att det är av största vikt att utveckla transportleder även i östvästlig riktning. Sådana satsningar skulle kunna underlätta måluppfyllelse i Lissabonagendan.

Den 7 april arrangerade kommissionen en konferens om det nya grannskapsinitiativet i Torneå/Haparanda där bland annat North Sweden fick presentera Barents Link.

I St. Petersburg arrangerades i juni ett ekonomiskt forum med ca 100 deltagare där även president Putin deltog. Under konferensen arrangerades rundabordsamtal om transporter och North Sweden fick där möjlighet att informera om Barents Link

#### **- Motorways of the Sea, Baltic Sea**

Frågan kommer att vara högaktuell fram till 1 maj, 2007. Det är viktigt för Sverige att vara aktivt och försöka påverka utformningen av regelverket så att det passar de svenska hamnarna och företagen. CPMR är aktiv i denna fråga liksom Handelskammaren i Norrbotten som bland annat arrangerat flera möten där North Sweden deltagit.

#### **- Övrigt**

Ett viktigt projekt för regionen är den kustnära infrastrukturen på järnväg mellan Haparanda och Stockholm. Banverket arbetar med detta projekt och North Sweden har varit med i arbetet. Norrbotniabanan är med i den nationella planen och redan hösten 2002 uppnåddes en regeringsöverenskommelse om att den skall byggas. En kommunikationsplan har tagits fram för att säkerställa stödet regional och nationellt för hela banans finansiering. Under året har flera insatser gjorts nationellt för att visa betydelsen av Norrbotniabanan för industrin utveckling.

North Sweden har deltagit i diskussioner med Föreningen Blå Vägen om möjliga framtida strategier inom ramen för förändrade regionalpolitiska förutsättningar.

## **Energi**

### **Bakgrund**

Den gemensamma inre marknaden för energi fick en ny möjlighet att utvecklas i och med besluten i rådet i juni 2003. Då etablerades gemensamma regler för generering, överföring och distribution av elektricitet. I direktivet fastställs regler för organisering och funktion av el-sektorn, marknadstillträde samt villkor och procedurer för upphandling, tillståndsgivning och drift av systemet.

EU kommissionen har i sin senaste rapport konstaterat att det kvarstår en hel del hinder innan man har lyckats genomföra en avreglerad marknad för elektricitet. Där pekar man också på att det är nödvändigt att ge särskild uppmärksamhet till förnybara energikällor, för att kunna begränsa utsläpp av växthusgaser. Ett av målen för EU:s energipolitik är att år 2010 skall 21 procent av den energi som används i unionen komma från förnybara energikällor.

Rådet antog i juni 2003 riktlinjer för att definiera innehåll och omfattning av EU:s ”trans-European energy networks”. Avsikten med dessa transmissionsnät är att eftersträva säkrare

energitillgång genom att etablera bättre kontakter med länder utanför EU och integrera el- och gasnät i blivande medlemsstater. Här slås också fast att ökad konkurrens på EU:s inre marknad för energi måste beakta ekonomisk och social sammanhållning samt att den måste vara i samklang med ökad användning av energi från förnybara energikällor.

Energifrågor är av stor betydelse för regionens industri som är stora konsumenter av energi. Idag har vi också stor regional produktion och en mycket stor potential att öka den förnybara energiproduktionen. Vårt geografiska läge med närhet till naturgas och oljefyndigheter kommer att påverka vår utveckling.

### **Berättelse för år 2005**

Det informella energinätverket i Norrbotten har fått en mer permanent status och Norrbottens läns landsting (NLL) har övertagit North Sweden roll som sammankallande.

I början av juli 2005 genomfördes en konferens i AER:s regi i Porjus. En arbetsgrupp med namnet Porjusgruppen bildades där NLL kommer att få posten som vice president. Man kommer även att engagera sig i CPMR:s energigrupp. NLL arrangerade en internationell konferens i Kalix angående kolsänkor. Som resultat har också frågan rönt ett nationellt intresse där regionen kommer att följa utvecklingen noga. Landstinget i Norrbotten har tagit upp frågan i AER och kommer att driva denna fråga politiskt.

Under året har North Sweden diskuterat och marknadsfört Biofuel Region i en mängd sammanhang.

Energiförsörjningsfrågor och hållbar utveckling är del i North Swedens verksamhet både som infrastrukturfrågor och miljöfrågor, vilket syftar till att öka regionens aktörers möjlighet att agera inom området.

### **Verksamhetsplaner för år 2006 (Infrastruktur)**

- I samarbete med regionens aktörer, norra och östra Finland samt norra Norge verka för ökad uppmärksamhet i EU:s institutioner för Barents-link och NEW-korridoren och dessas genomförande.
- Stimulera samverkan inom regionen för att bevaka och delta i utformningen av den framtida energipolitiken i EU och att bättre nyttja de möjligheter som finns idag. Förstärka samarbetet med regeringskansliet och Energimyndigheten. Exempel på planerade insatser:
  - Uppmuntra till aktivitet från regionen inför ”World Sustainable Energy Days 2006” 1-3 mars.

#### **4.4 Näringslivsutveckling**

##### **Bakgrund**

Goda förutsättningar för näringslivets utveckling och konkurrenskraft står högt på EU:s dagordning genom både Lissabonagendan<sup>4</sup> och Göteborgsmålen<sup>5</sup>. Ett resultat av detta är det förslag till ramprogram för konkurrenskraft och innovation (CIP) som presenterades parallellt med sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling (FP7). Detta är tänkt att bilda en gemensam ram för särskilda stödprogram och relevanta delar av andra gemenskapsprogram inom områden som är viktiga för ökad produktivitet, innovationskapacitet och hållbar tillväxt inom EU.

Övergripande målsättning för North Sweden är att näringslivet på olika sätt skall medverka i regionens omvärldsbevakning, påverka EU:s relevanta policys samt delta i EU-finansierade projekt. Givetvis skapas goda förutsättningar för näringslivet även via andra arbetsområden, exempelvis: transport, energi, regionalpolitik samt forskning och utveckling.

##### **Berättelse för år 2005**

Arbetet med de regionala tillväxtprogrammen (RTP) och förberedelserna för de regionala utvecklingsplanerna (RUP) har bidragit till många aktörers ökade intresse att diskutera tillväxtfrågor. En följd av detta är ett intresse från bland annat det regionala näringslivet att lära sig mer om de beslut som fattas i EU och hur man påverkar dem. North Sweden har aktivt deltagit i länens arbete med både RTP och RUP. North Sweden har också deltagit i att framföra regionens synpunkter till Näringsdepartementet via Europaforum Norra Sverige, bland annat genom utformning av delar av underlaget som regionen presenterade på regionkonferensen 9 november.

I samarbete med Företagarna Västerbotten och ITPS kontor i Bryssel har North Sweden genomfört ett tillväxtseminarium i Umeå 8 juni. Bland annat behandlades det föreslagna ramprogrammet, CIP, och de regionala utvecklingsplanernas relation till den europeiska strategin liksom den offentliga upphandlingens betydelse för tillväxt. 15 mars stod North Sweden som värd för ett möte med Samarbetsgruppen för IT i Umeå (SITU). EU:s satsningar på tillväxt och entreprenörskap presenterades och diskuterades då.

Inom dagens EU-program samt förslag inför perioden 2007-2013 finns en mängd finansiella instrument för att stödja småföretag och öka innovationsförmågan samt stödja entreprenörskap. För att kartlägga och få ett helhetsgrepp om dessa finansiella instrument har Karin Oscarsson skrivit en praktikantrapport "Finansiella instrument på EU-nivå för att stödja entreprenörskap samt små och medelstora företag".

Kommissionen har under året kommit med en kommunikation "i2010 - A European Information Society for growth and employment", vilken ersätter eEurope 2005, angående prioriteringar för IT-politiken. Kommissionen vill se en stark ökning av användningen av IT-baserade tjänster inom EU eftersom detta höjer produktiviteten och ökar tillväxten. Ett av dessa områden är e-hälsa. Vår region är relativt starka på e-hälsa området ur ett

---

<sup>4</sup> EU skall bli världens mest konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi fram till 2010.

<sup>5</sup> En ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling för EU.

uropeiskt perspektiv. John Wolgast, praktikant i Bryssel under hösten, har sammanställt en praktikantrappport kring Kommissionens framtida satsningar på e-hälsa samt hur dessa kan kopplas till regionens satsningar.

North Sweden deltar i styrgruppen för Strukturfondsdelegationens regionutställning i Bryssel våren 2006. Tillväxt och utveckling i regionen står i fokus för evenemanget genom att visa goda exempel på strukturfondssatsningar.

### **Verksamhetsplaner för år 2006**

- North Sweden kommer att bevaka EU:s policys, direktiv och handlingsplaner som har långsiktig inverkan på tillväxten hos regionens näringsliv. Tillika medverka till att regionala aktörer påverkar utformningen av relevanta program.
- North Sweden kommer att delta i arbetet med regionala utvecklingsplaner, den nationella och den europeiska strategin.
- North Sweden deltar i planeringen av en regionutställning där goda exempel på strukturfondsprojekt skall visas i Europaparlamentet under våren 2006.

## ***4.5 Forskning & Utveckling***

### **Bakgrund**

Mål 1-programmet har bland annat visat att regionen har goda förutsättningar för en strukturomvandling med hjälp av framgångsrik forskning och utveckling (FoU). Dessa medel kommer dock sannolikt att minska i framtiden varför det finns skäl att förbereda sig redan nu. Regionen har också de senaste åren i allt högre utsträckning börjat formulera strategier för hur man på ett effektivare sätt skall tillgodogöra sig EU-resurser, vid sidan av strukturfondsmedel, för FoU. En del i detta arbete är en mer fokuserad insats för påverkan på och ökat deltagande i ramprogrammen. Detta har i sin tur givit en naturlig efterfrågan på North Swedens tjänster från regionens intresserade aktörer och då speciellt universiteten.

### **Berättelse för år 2005**

North Sweden har under året deltagit i olika strategiska grupperingar med ansvar för att på olika sätt lyfta frågan i regionen. Här kan till exempel nämnas insatsområde *1.3 Forskning och utveckling* i Västerbottens regionala tillväxtprogram, Europaforum Norra Sveriges FoU-arbete och Umeå universitets FP7-grupp. I enlighet med ovanstående har North Sweden också arbetat tämligen intensivt med ett antal enskilda forskare och aktörer som vill etablera sig och sina områden på den europeiska arenan. Två stora områden som kan exemplifiera ovanstående är ProcessIT och New/Collaborative Working Environment. I bägge dessa områden samverkar Luleå tekniska universitet och Umeå universitet med varandra och med en rad regionala aktörer. På Region Skånes forskningskonferens i april

fick också North Sweden möjlighet att utgöra ett gott exempel på hur regionalt strategiarbete kan bedrivas.

För att etablera områden och uppnå inflytande på EU-arenan måste individer engageras som exempelvis utvärderare av ramprogramprojekt och nationella experter vid relevanta direktorat. Ett viktigt led i denna process är att öka intresset och medverkan från regionala, nationella och internationella aktörer med rätt profil. North Sweden har i detta sammanhang arbetat med bland andra regionens universitet och Vinnova.

På EU-nivå fokuseras insatserna kring ramprogrammen för forskning och utveckling. Arbetet med att formulera det sjunde ramprogrammet (FP7) som skall gälla åren 2007-2013 pågår just nu. Kommissionens förslag publicerades i april och motsvarade i princip regionens, med hjälp av North Sweden, framtagna och kommunicerade positioner. I slutet av september publicerade kommissionen de så kallade specific programmes som är nästa steg i utvecklingen av programmet. Parallellt med EU:s långtidsbudget kommer FP7 att i sin helhet förhandlas under 2006. North Sweden bevakar denna process och uppmuntrar aktörer i regionen att ha synpunkter samt säkerställa att våra specifika forskningsintressen fortsatt finns med.

North Swedens arbete, tillsammans med Västerbottens Läns Landsting och Mid Sweden Office, i det svenska FP7-nätverket lett av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har resulterat i en gemensam position för SKL. Som en uppföljning till detta arbete har North Sweden biträtt SKL i expertskrivandet för den svenska rapportörens, Lars Nordströms, yttrande i Regionkommittén.

Kommissionen kommer inom kort att genomföra en översyn av gemenskapsramarna för FoU och meddelandet om riskkapital samt publicera ett meddelande kring statligt stöd och innovationer, vilket North Sweden bevakat och kommer att fortsätta beakta under 2006.

### **Verksamhetsplaner för år 2006**

- North Sweden kommer fortsatt att verka för en ökad samverkan och strategiutveckling i regionen ur ett triple helix-perspektiv för att skapa större tyngd på Europaarenan.
- North Sweden kommer fortsatt att tillsammans med regionala och nationella aktörer engagera sig i utformningen av det framtida sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling.
- North Sweden vill medverka till att bygga upp förmågan i regionen att delta i och driva projekt finansierade genom ramprogrammen. Exempel på planerade insatser:
  - Tillsammans med regionala aktörer och Vinnova arbeta för att etablera fler personer med rätt kompetens som utvärderare och nationella experter.
  - Arrangemang av seminarier i regionen i samarbete med EU/FoU-rådet.
  - Regionalt informationsarbete i samarbete med Europaforum.

- North Sweden avser, i nära samverkan med regionens aktörer, medverka till ökad synlighet för regionens prioriterade tematiska områden på den europeiska arenan. Det är dock viktigt att påpeka att North Sweden resurser måste läggas på de områden som har aktiva regionala aktörer. Exempel på planerade insatser:
  - Planering och genomförande av CWE-konferens i Bryssel i samarbete med LTU och kommissionen.
- North Sweden kommer under året att bevaka översynen av gemenskapsramarna för statligt stöd till FoU och meddelandet om riskkapital samt det kommande meddelandet om statligt stöd och innovationer.

#### **4.6 Övrigt**

##### **Berättelse för år 2005**

###### **Etablering av regionen på den Europeiska arenan**

Politiker från Norrbotten och Västerbotten träffas inom respektive län fyra gånger per år för att stärka det internationella arbetet. NIR (Norrbottens Internationella Råd) startades i början av 2003 och VIP (Västerbottens Internationella Partnerskap) i början av 2004. Nätverket består av lokala och regionala politiker med internationella uppdrag. Landshövdingarna i båda länen är också med. Det finns en tjänstemannagrupp knuten till VIP och NIR, sammanhållande sekretariat är North Sweden. Målet med mötena är att informera varandra om pågående aktiviteter så att regionens intressen lyfts fram i flera fora i Europa. Ett annat mål är också att visa på vår möjlighet att påverka den gemensamma utvecklingen. EU:s politik och program är en del av vår vardagssituation och det är viktigt att få mer kunskap om systemen samt öka engagemanget för att föra fram de regionala synpunkterna både inom landet men även med berörda myndigheter och lobbyorganisationer i Europa.

Målsättningen med North Swedens verksamhet är att tillsammans med regionens företag, akademi och offentlig verksamhet skapa förutsättningar för att dessa skall kunna verka framgångsrikt på EU-arenan. Därför har Malin Lundmark under hösten skrivit en praktikantrapport med utgångspunkt från verksamheten i kommunerna och påvisat behovet av att integrera EU-aspekter i det dagliga arbetet.

Ett stort antal studiebesök från regionen till Bryssel har skett under året. Exempelvis kan nämnas Norrbottens kommunalråds besök i slutet av april, Filmpool Nord i slutet av juni samt Kalix kommun, Vänsterpartiet Västerbotten och Umeå kommun i mitten av oktober. En delegation från Miljö- och byggkontoret i Piteå där både tjänstemän och politiker deltog besökte Bryssel i slutet av maj. Deras besök har fått ett stort genomslag i regionen för det goda förberedelsearbetet samt den rapport som skrevs efter resan.

###### **Samarbete med andra regioner inom EU**

North Sweden har som tidigare prioriterat samarbetet med våra grannregioner. Detta kan endast vara framgångsrikt om det bygger på ett verkligt samarbete mellan regionerna och inte enbart mellan respektive regions Brysselkontor. Så har också skett med de Norra och Östra Finska regionerna i form av gemensamma seminarier och ställningstaganden i frågor som den framtida sammanhållningspolitiken, statstöd och transportpolitiken. Det har bidragit till ett fördjupat samarbete under 2005.

North Sweden har även ett omfattande samarbete med Mid Sweden Office inom till exempel den framtida regionalpolitiken och utvecklingen av sjunde ramprogrammet. North Norway har även under 2005 hyrt lokaler av North Sweden. Bemanningen har varit tre personer, två fasta personer och en praktikant. Samarbete har fortsatt inom Barentsfrågor och transportfrågor.

### **Informationsaktiviteter**

North Swedens webbplats utgör en bred informationskanal där nyheter publiceras i stort sett dagligen. Nyhetsbrev och EU-guide med aktuella ansökningsomgångar distribueras till intressenter både i och utanför regionen och är viktiga delar i informationsstrategin. Ett informationsutbyte med bland annat delning av notiser sker med Crossroad Kvarken och Welcome to Västerbotten. Partnersöksfunktionen på webbplatsen har under året vidareutvecklats. Besöksfrekvensen på North Swedens webbplats ligger idag på cirka 14 000 besök/månad.

Under året har North Sweden genomfört aktiviteter med syfte att informera och inspirera för bland andra skolchefer i Västerbotten, Jusek, Strömbäcks Folkhögskola, Umeå Kommun och Zonta International. North Sweden har också medverkat i den av Kommissionen, tillsammans med flera samverkanspartner, arrangerade kompetensutvecklingen för lärare och skolläda som har namnet "EU på schemat".

### **Jämställdhet**

Frågor som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i det ekonomiska, politiska och medborgerliga samhällslivet uppmärksammas i allt ökande utsträckning på regional, nationell och EU-nivå. I regionen finns stort intresse för och kompetens i dessa frågor. North Sweden har under året främst förmedlat en bevakning av frågan genom notiser på webbplatsen samt vid ett antal av ovanstående informationsaktiviteter. Dessutom har North Sweden deltagit i seminarier för egen kompetensutveckling i ämnet.

### **Miljö**

#### **Bakgrund**

Den svenska miljölagstiftningen styrs i hög grad av EU:s lagstiftning. Framförallt påverkas kommunernas dagliga verksamhet på ett högst påtagligt sätt av ett lagstiftningsarbete som många gånger inte på ett tillräckligt sätt beaktar norra Sveriges särart med gles befolkning och kallt klimat.

### **Berättelse för år 2005**



Genom det svenska miljönätverket i Bryssel samt EPRO har North Sweden brett bevakat EU:s arbete på miljöområdet. För att upprätthålla denna bevakning är en fortsatt samverkan viktig. Mottagare i regionen kommer även fortsättningsvis främst att vara det regionala miljönätverket. Under året har en dialog förts med Naturvårdsverket för att de i framtiden på ett bättre sätt skall samordna miljöbevakningen med regionen. En dialog förs även med Sveriges Kommuner och Landsting för att få till stånd en mer effektiv bevakning av för regionen relevanta miljöfrågor. Carina Berggren, praktikant i Bryssel under hösten 2004, har också under året publicerat och personligen presenterat sin rapport "EU:s miljölagstiftning; Påverkan på skogsbruket & gruvbranschen" för miljönätverket och Naturvårdsverket.

Arbetet för en gemensam miljöbevakningsresurs för de fyra nordliga länen som North Sweden tillsammans med kommunförbunden i Norrbotten respektive Västerbotten bedrivit har tyvärr ännu inte lett fram till resultat. Denna fråga diskuterades dock så sent som i slutet av oktober på ett av Kommunförbundet Norrbotten arrangerat seminarium för ordföranden i länets miljö- och byggnämnder.

### **Verksamhetsplaner för år 2006**

- North Sweden avser att fortsätta medverka i utvecklingen av NIR och VIP samt fungera som sammanhållande sekretariat för dessa. Under våren 2006 planeras ett gemensamt möte med VIP och NIR där Sveriges Kommuner och Landstings internationella beredning planeras delta. Margot Wallström har också redan tidigare tackat ja till en inbjudan, dock är datum för ett besök ännu inte bestämt.
- EU har nominerat år 2007 till året för lika möjligheter (eng. equal opportunities). North Sweden avser att uppmuntra regionala aktörer att delta i planering och aktiviteter inför detta.
- North Sweden kommer främst att fortsätta bevaka miljöfrågorna genom det Svenska miljönätverket i Bryssel samt EPRO. North Sweden kommer också att delta i och ge input till det regionala miljönätverket.